

1988 -ci ildə NASA alimləri araşdırmalarında istixana qazlarının iqlimə təsirini müşahidə etdilər. Benzin, neft, qaz, kömür kimi ənənəvi yanacaqlardan istifadə nəticəsində havaya qalxan istilik iqlim dəyişmələrinə səbəb olur. İstifadə zamanı ayrılan qazlar Yer kürəsinin istilik balansına çox ciddi şəkildə təsir edir və zamanla global istiləşməyə gətirib çıxarır. İqlim dəyişmələrinin qarşısının alınması üçün konfranslar keçirilir, mühüm tədbirlər görülür. 1992-ci ildə isə BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyası qəbul edildi. Məqsəd ətrafa atılan istixana qazlarının miqdarını azaltmaq idi. 1997-ci ildə imzalanan Kioto protokolu 2005-ci ildə qüvvəyə mindi.

buraxılan qazların miqdarının azaldılmasına səbəb olacaq.

Dünyada neft ölkəsi və ixracatçısı kimi tanınan Azərbaycanda "yaşıl enerji"yə keçid dövlət siyasətinin prioritet istiqamətidir. Ölkədə zəngin günəş və külək enerjisindən istifadə əsas istiqamətdir. Bu barədə Prezident İlham Əliyev Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində 29-cu "Caspian Oil&Gas" və 12-ci "Caspian Power" sərğilərinin açılışında çıxışı zamanı deyib: "Dəfələrlə dediyim kimi, neft və qaz ehtiyatlarına sahib olduğumuza görə bizi heç kəs günahlandıra bilməz. Bunu bizə Allah yetirib. Bizim işimizə bu ehtiyatların mövcudluğu əsasında deyil, onlardan hansı şəkildə istifadə

rindən biridir. Ölkədə günlərin əksərən küləkli və günəşli olduğunu nəzərə alsaq burada "yaşıl enerji"yə keçid daha vacibdir. Həm küləkdən həm də günəşdən gələn enerjiden istifadə etməklə təbii qaza daha çox qənaət etmək mümkündür.

Ölkə Prezidenti işğaldan azad edilmiş əraziləri "yaşıl enerji zonası" elan edib. Məqsəd azad edilən ərazilərdə olan "yaşıl enerji"dən ağıllı idarəetmə texnologiyalarının tətbiqi ilə istifadə etməkdir. Cəbrayıl rayonu ərazisində su, Laçında isə külək enerjisindən istifadə etməklə layihəyə

"Yaşıl enerji"yə keçid missiyası

Azərbaycan da daxil olmaqla 192 ölkənin qoşulduğu protokol karbon və metan qazlarının oksigenə zərərini aşağı səviyyəyə salmaq üçün qəbul edilib. Bu miqdarı azalda bilməyən ölkələrdə isə konvensiyaya uyğun olaraq daha çox yaşıllıq salınmalı, ağaclar ekilməlidir. Əsasən də inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında bu məsələ daha çox aktualıq kəsb edir. Oksigenə vurulan zərərin miqdarının azalmadığından protokol uğursuz hesab edildi.

Ölkəmiz "yaşıl enerji"yə keçid prosesində külək və günəş enerjisi potensialından istifadə etməyə daha çox üstünlük verir. Bərpaolunan enerji mənbələrindən istifadə ölkədə atmosfərə

etdiyimizə görə qiymət verilməlidir... Yeni bizə qiymət verilən zaman bütün bu amillər nəzərə alınmalıdır. Bununla yanaşı, COP-a ev sahibliyi etmək kimi məsuliyyətli vəzifəni üzərimizə götürərək biz bunun həm üstünlüklərini, həm də müəyyən çətinliklərini tam şəkildə dərk edirik. Ancaq biz bu məsələyə sadıq".

Azərbaycan dünya ölkələrinin dəstəyi ilə 2024-cü ildə COP-29-a ev sahibi seçilib. Ermənistan və Bolqarıstan da namizədliyini irəli sürsə də, sonradan onu geri götürüb. COP-29-un ölkəmizdə keçirilməsi regionda iqtisadi inkişafa təsir göstərəcək, məşğulluq və yeni iş yerləri artacaq.

Enerji təhlükəsizliyini gücləndirmək "yaşıl enerji"yə keçid missiyanın ən böyük məqsədlə-

əlavə töhfə veriləcək. Həmin ərazilərdə həm də "ağıllı kənd" və "ağıllı şəhər" kimi innovativ yanaşmalar da tətbiq edilir. Qarabağ və ətraf ərazilərdə ilboyu alınan günəş şüası 2500 saatdan çoxdur. Ərazidəki çaylar və su hövzələri də böyük ehtiyatlara malikdir.

İşğaldan azad edilən Ağdamda yaşıllaşdırma işləri uğurla davam etdirilir. Belə ki, şəhər ərazisində 125 hektarda meşə-park yaradılır. Parkda yerli sakinlərin və ölkəmizə gələn turistlərin istirahəti üçün hər cür şərait yaradılacaq. Ərazidə ekilən ağaclar isə yaxınlıqda olan göllər vasitəsilə suvarılacaq.

Son illər ölkəmizdə yaşıllığın bərpası və qorunması üzrə əsaslı addımlar atılır. Ağacəkme aksiyaları və su hövzələrinin mühafizəsi tədbirləri həyata keçirilir. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi münasibətilə ölkədə 650 min ağac ekilib. Azərbaycan tarixində ilk dəfə bir gün ərzində bu sayda ağac ekilib.

Ölkədə COP29-a hazırlıq işləri böyük sürətlə gedir. Bununla bağlı Azərbaycana gələcək turist sayında da artım gözlənilir. Qeyd edək ki, respublikamıza ən son böyük turist axını Avropa Oyunları zamanı olub. Turistlərin gəlişi və rahatlığı ilə bağlı bütün lazımi tədbirlər görülür.

Ləman TƏHMƏZ.